

МАКРОЕКОНОМСКИ МОНИТОР

Јуни 2023

12(1)

Во првиот квартал од 2023, **БДП се зголеми за 2.1%** на годишна основа (сезонски прилагоден раст од 1.9%). Овој раст е остварен во услови на релативно солиден раст на **личната потрошувачка** (2.7%) и остар пад на **бруто инвестициите** (-22.3%). Додека, **извозот** порана (7.1%), но **увозот** забележа релативно значаен пад (-4.3%), што заедно со падот на инвестициите е одраз на големата неизвесност во економското окружување, на воздржаноста на економските агенти и на очекувањето за забавена економската активност и во следните квартали. **Јавната потрошувачка** ја продолжи патеката на консолидација (-5.9%), што е соодветно и на пониско-остварениот буџетски дефицит во однос на планираниот (само 8.2% за целиот квартал), а поради значајната потреализација на **капиталните инвестиции** на државата (10.9%), и поради консолидацијата на буџетската ставка **стоки и услуги** (18.9%). Забавувањето на економијата е видливо во **земјоделството** (0.1%) и **индустријата** (0.8%) и во повеќе услужни дејности, додека **градежништвото и трговијата, транспортот и хотелите** забележаа значаен раст кој надминува 10%.

Невработеноста во првиот квартал од 2023 изнесува 13.3%, што е задржување на трендот на намалување, но во серијата настанаа структурни методолошки промени поради што директна споредба со претходните бројки не е можна. **Вработеноста** изнесува 45.1%, додека активната на пазарот на труд 52%. Поради наведените структурни промени, точната динамика не може да се утврди, но се чини дека останува присутна тенденцијата на пазарот на трудот одредена од падот на вкупното, работоспособното и вработеното население и продолжената пасивизација на пазарот на труд која отпочна уште за време на пандемијата.

Во првиот квартал од 2023, **инфлацијата забави на 16.1% на годишна основа**, откако го постигна својот врв од 19.3% во претходниот квартал. Забавувањето, исто како и растот претходно, е водено од спласнувањето на глобалните притисоци кај цените на енергијата и кај повеќе групи од храната, но **базичната инфлација**, која ги исклучува овие компоненти, и понатаму покажува значајна упорност, што налага понатамошна затегнатост на монетарната политика и исклучителна внимателност на фискалната политика.

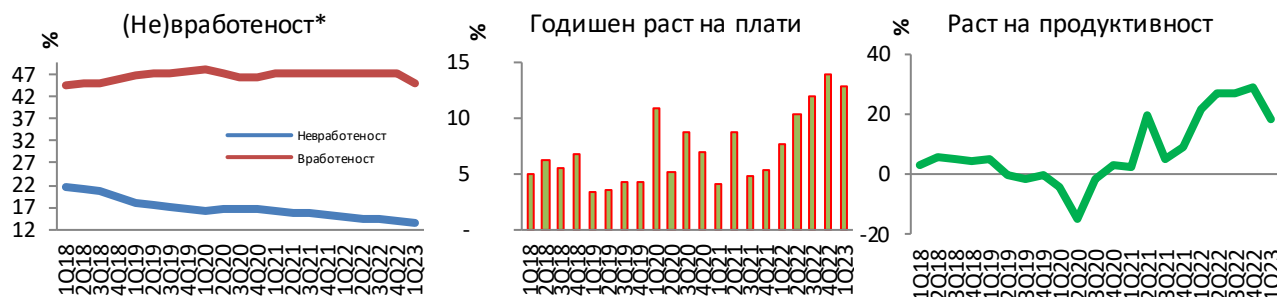
Неизвесноста во економијата останува и понатаму присутна, со изразени тенденции за забавена економска активност во остатокот од годината. **Finance Think ја намалува проекцијата за раст на БДП во 2023 на 2.0% од претходните 2.4%, а проектираниот раст на цените од 8.9% останува непроменет, двата со нагласена неизвесност.**

РАСТ И ИНФЛАЦИЈА

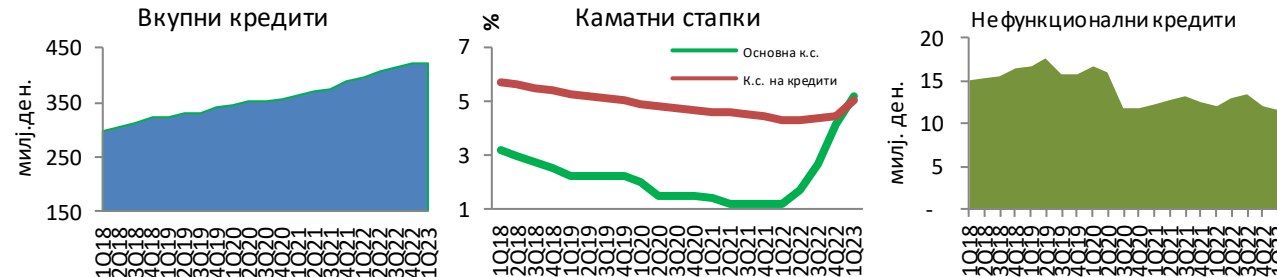
Годишен раст, %	3Q2022	4Q2022	1Q2023
БДП ЕУ 27	2.4	1.8	0.4
БДП Северна Македонија	2.0	0.6	1.9
Годишен раст, %	3Q2022	4Q2022	1Q2023
Вкупна инфлација	17.2	19.3	16.1
Базична инфлација	8.1	9.9	10.6

ПАЗАР НА ТРУД

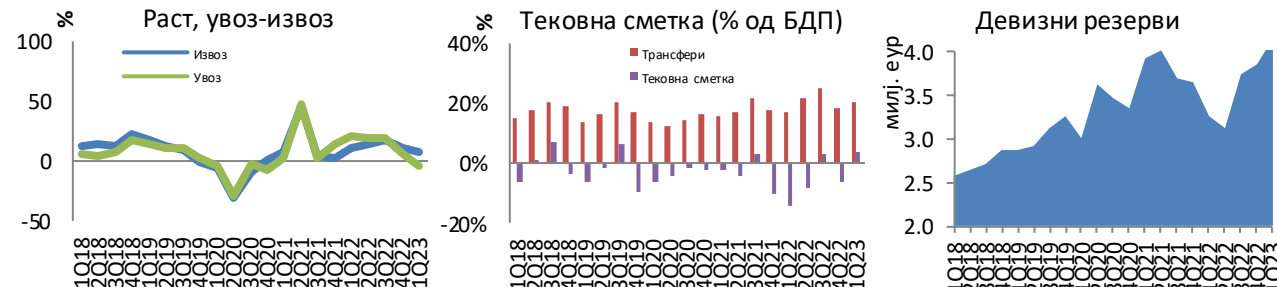
%	3Q2022	4Q2022	1Q2023*
Стапка на активност (%)	55.2	54.9	52.0
Невработеност на млади (%)			25.7
Просечна нето плата (ден.)	32,079	33,493	34,196
Раст на продуктивност (%) **	27.1	28.6	18.0

ФИНАНСИСКИ ПАЗАРИ

Годишен раст	3Q2022	4Q2022	1Q2023
М2	5.4%	6.4%	7.1%
Депозити	3.4%	4.9%	6.8%
Кредити	12.6%	11.5%	6.2%
Девизни резерви	1.7%	6.0%	27.1%

НАДВОРЕШНА СМЕТКА

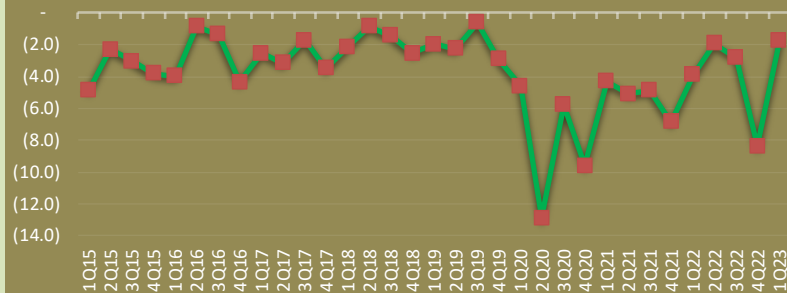

% од БДП	3Q2022	4Q2022	1Q2023
Трговско салдо	-16.9%	-19.7%	-10.8%
Приватни трансфери	25.0%	18.0%	20.6%
Тековна сметка	2.9%	-6.5%	3.8%
Странски инвестиции	6.4%	6.5%	3.9%
Девизни кред. / вкупни кред.	32.2%	34.1%	34.8%

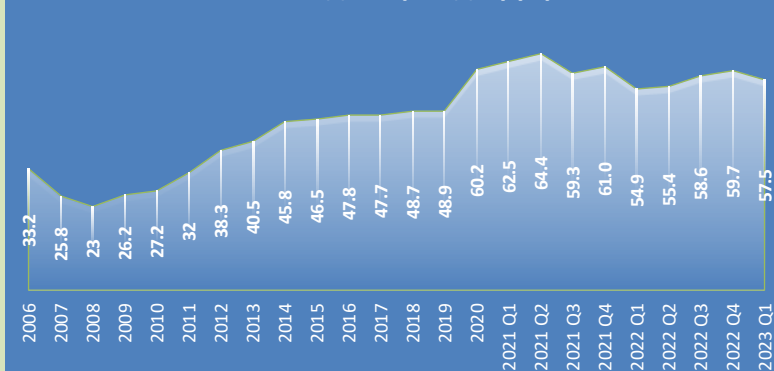
* Податоците за пазарот на труд имаат структурна промена почнувајќи од К1- 2023.

** Растот на продуктивноста во 2022 е под влијание на техничкото корегирање на бројот на вработени со цел усогласување со резултатите од пописот 2021.

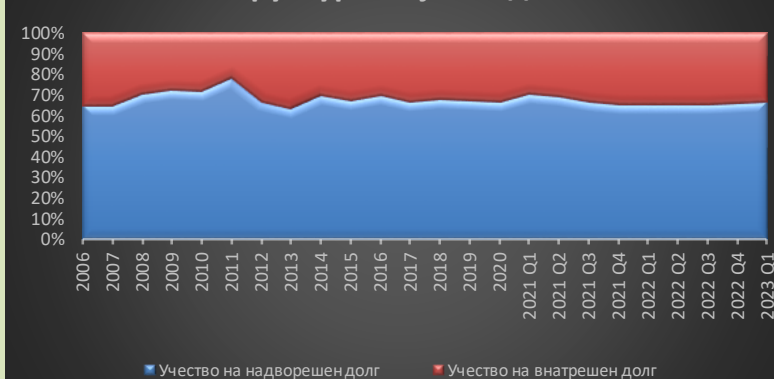
Буџетски дефицит (% од БДП)

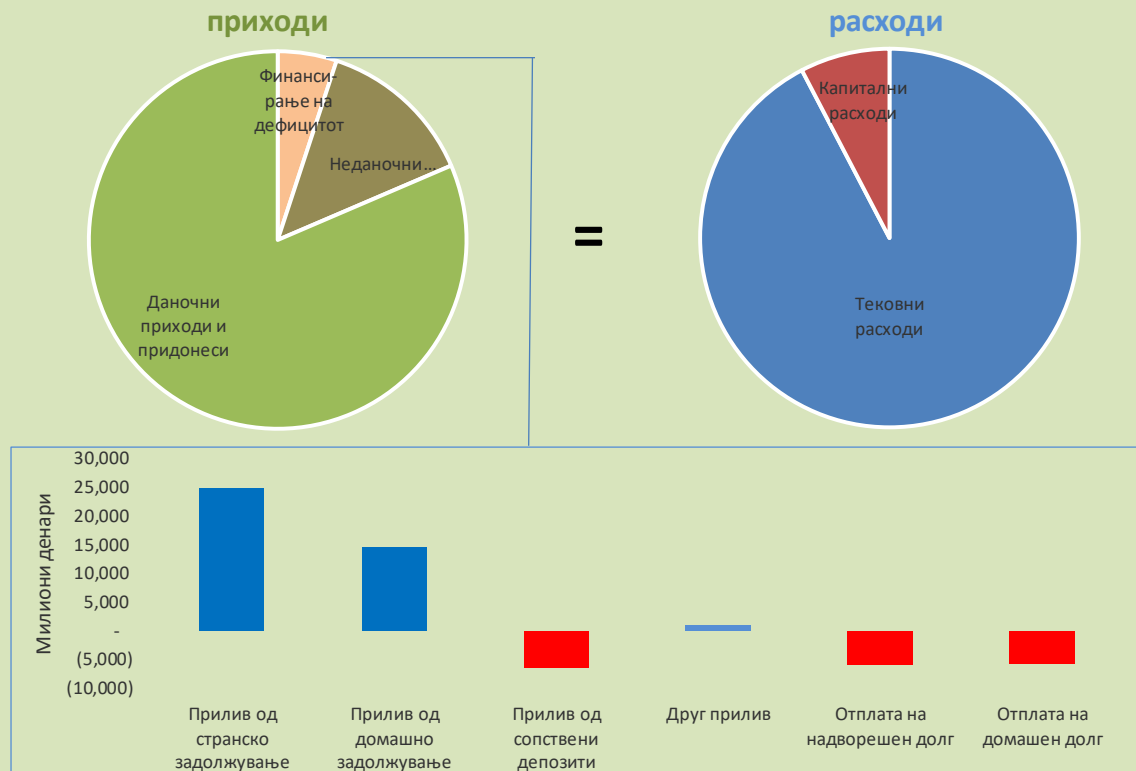
Јавен долг (% од БДП)

Структура на јавен долг

ЈАВНИ ФИНАНСИИ

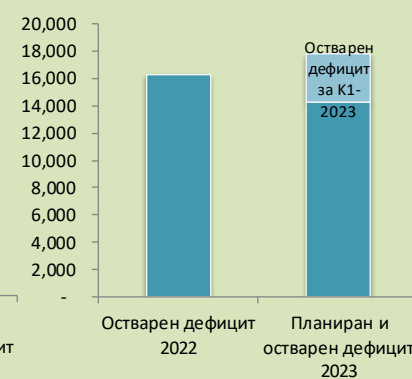

Пензиски буџет

Во К1-2023, пензискиот дефицит е натфрлен (27.8%).

Здравствен буџет

Во К1-2023, здравствениот дефицит е потфрлен (19.6%).

Капитални расходи

Во К1-2023, капиталните инвестиции се значајно потреализирани (10.9%).

ИНДУСТРИСКИ БЛИЦ

	Индустриско производство			Работници во индустријата		
	1-3Q/22	1-4Q/22	1Q/23	1-3Q/22	1-4Q/22	1Q/23
Енергија	10.0	8.8	18.2	(5.5)	(5.7)	(5.3)
Интермедијарни производи, освен енергија	(4.9)	(6.4)	(15.1)	0.7	0.9	(1.5)
Капитални производи	6.9	6.0	6.7	4.0	5.5	13.2
Трајни производи за широка потрошувачка	21.5	13.9	(4.0)	2.4	1.1	(5.5)
Нетрајни производи за широка потрошувачка	(1.0)	(1.8)	8.1	(5.8)	(5.3)	(2.4)
Производство на прехранбени производи	(8.2)	(8.0)	(3.0)	(2.7)	(3.0)	(3.4)
Производство на метали	(17.1)	(18.0)	(26.7)	(5.0)	(5.3)	(4.7)
Производство на облека	6.0	5.3	(2.5)	(9.2)	(7.9)	(3.8)
Производство на неметални минерални производи	(20.0)	(25.4)	(49.5)	0.4	(0.5)	(5.7)
Производство на тутунски производи	(28.1)	(41.2)	39.1	12.0	11.4	(4.0)
Производство на пијалаци	(6.8)	(9.5)	15.0	(2.1)	(2.8)	(5.7)
Производство на кокс и рафинирани нафтени производи	(1.0)	(6.9)	(8.3)	9.6	8.0	0.2
Производство на електрична опрема	9.0	3.7	(6.0)	5.2	6.3	4.1
Производство на фабрикувани метални производи	(17.6)	(13.9)	7.5	1.6	3.9	0.3
Вкупно	0.9	(0.3)	0.1	(1.5)	(0.9)	1.2

Finance Think е непрофитен институт за економски истражувања и политики. Основан е во 2012 година.

Нашата Визија

Да поттикнеме економско размислување за подобра благосостојба утре.

Нашата Мисија

Да го подобриме влијанието на економските, социјалните и развојните трендови и политики врз граѓаните во Северна Македонија и регионот на Западниот Балкан, преку економски истражувања, застапување базирано на докази и водено од податоци, и поттикнување критичка дебата за демократските процеси.

Истражувањето на Finance Think им помага на носителите на политиките, застапниците на политиките, креаторите на мислење, економските новинари и јавноста да ги разберат прашањата кои влијаат врз обичните граѓани.

Врз основа на статутот, Finance Think се стреми да постигне **три статутарни цели**. Тие се:

- Да придонесе кон подобрување на економските, социјалните и развојните политики и реформи преку продуцирање докази, базирани на истражување и водени од податоци.
- Да се зголеми ефектот од производите на Finance Think врз целните групи (вештини), донесувањето политики (политики и реформи) и општеството (свесност).
- Да се развие институционалниот капацитет на Finance Think, во смисла на истражување, застапување, финансирање и комуникација, со цел посилено влијание врз економските, социјалните и развојните реформи и врз ефектите што соодветните политики ги имаат врз граѓаните.

Програмски области

- Политики на раст и развој
- Фискална транспарентност и одговорност
- Конкурентност и пристапување кон ЕУ
- Сиромаштија, вработување и вештини
- Родови и доходни нееднаквости
- Општински финансии и политики
- Зелена економија

ОДГОВОРНОСТ

Copyright © 2023 од страна на Finance Think, Сите права се задржани.

Ниеден дел од оваа публикација не смее да се репродуцира, складира или внесе во систем за пребарување или да се пренесува во која било форма или со какви било средства (електронски, механички, со фотокопирање, снимање или на друг начин), без претходна писмена дозвола од сопственикот на авторските права. Finance Think направи максимални напори да ја осигура точноста на информациите презентирани во овој документ. Меѓутоа, ниту Finance Think ниту кој било од неговите носители на одлуки или аналитичари или вработени може да биде одговорен за какви било финансиски последици кои произлегуваат од употребата на информациите претставени од овде.

Finance Think

Институт за економски истражувања и политики

Ул. Фредерик Шопен 1/2, 1000 Скопје, Република Северна Македонија

+389 2 6156 168, www.financethink.mk, info@financethink.mk